

Building a better
working world

Datasäädös

Velvoitteista mahdollisuuksiin: opit käytännön työstä

EU:n datasäädös on tullut jäädäkseen ja muuttaa tapaa, jolla yritykset hallitsevat ja jakavat dataa. Työmme eri toimialojen kanssa on paljastanut, että valmistautuminen vie aikaa, vaatii laajaa yhteistyötä ja voi tarjota yllättäviäkin liiketoimintamahdollisuuksia. Tässä tiivistämme keskeiset EY:n kokemukseen perustuvat yleiset opit ja vinkit, jotka auttavat yrityksiä onnistumaan uudessa datataloudessa.

Mitä Data Act tarkoittaa ja miksi se on tärkeä?

EU:n datasäädös, **Data Act ((EU) 2023/2854)**, on keskeinen osa unionin digitaalista strategiaa ja sitä alettiin soveltaa 12.9.2025. Tavoitteena on luoda oikeudenmukainen ja innovatiivinen datatalous, jossa datan arvo jakautuu tasapuolisemmin. Yrityksille tämä merkitsee sekä uusia velvoitteita että mahdollisuuksia.

Säädös täydentää olemassa olevia lakeja, kuten tietosuojasetusta, mutta keskittyy erityisesti **verkkoon liitettyjen tuotteiden ja tuotteisiin liittyvien palvelujen tuottamaan dataan** sekä datankäsittelypalveluihin, kuten pilvialustoihin. Se antaa käyttäjille – sekä yksityishenkilöille että yrityksille – oikeuden saada käyttöönsä verkkoon liitettyjen laitteiden tuottamaa dataa ja jakaa sitä kolmansille osapuolille oikeudenmukaisin ehdoin. Yrityksille tämä tarkoittaa vaatimuksia läpinäkyvyydestä, siirrettävyydestä ja sopimusten päivittämisestä.

Keskeiset opit käytännön työstämme:

1. Aloita ajoissa – työ vie enemmän aikaa kuin luulet
Moni yritys aliarvioi valmistelujen laajuuden. Datasäädöksen soveltamiseen ei riitä pelkkä lakitekstin läpikäynti, vaan se vaatii perusteellista dokumentaatiota, prosessien uudelleenarviointia ja teknisiä ratkaisuja. Kartoitusvaiheessa on tunnistettava kaikki datavirrat, mikä voi paljastaa monimutkaisia riippuvuuksia eri järjestelmien välillä. Lisäksi sopimusten päivittäminen voi edellyttää neuvotteluja kumppaneiden kanssa, mikä vie aikaa. Yritykset, jotka aloittavat ajoissa, välttävät kiireen aiheuttamat virheet ja voivat suunnitella muutoksia hallitusti.

2. Useampi tuote kuuluu säädöksen piiriin kuin arvaat
Tyypillinen yllätys on, että säädös koskee paljon laajempaa tuote- ja palveluvalikoimaa kuin oletetaan. IoT-laitteet ovat ilmeisiä, mutta myös niihin liittyvät huolto-, analytiikka- ja ohjelmistopalvelut voivat kuulua soveltamisalaan. Tämä tarkoittaa, että yrityksen on tarkasteltava koko ekosysteemiään – ei vain yksittäisiä tuotteita. On tärkeää ymmärtää, mitä dataa kukin tuote kerää ja pystyykö se luovuttamaan dataa käyttäjälle. Jos dataa ei voi teknisesti jakaa, tuote ei välttämättä kuulu säädöksen piiriin, mutta tämä on selvitettävä tapauskohtaisesti.

3. Harhaluuloja datan käytössä

Monet yritykset olettavat, että jos ne eivät itse hyödynnä kerättyä dataa, säädös ei koske niitä. Datasäädöksen soveltaminen ei kuitenkaan riipu siitä, käytetäänkö dataa, vaan siitä, syntyykö sitä. Jos tuote tuottaa dataa, käyttäjällä voi olla oikeus saada data käyttöönsä. Tämä voi vaikuttaa merkittävästi sopimuksiin ja teknisiin ratkaisuihin, vaikka yritys ei olisi aiemmin pitänyt dataa liiketoiminnallisesti merkittävänä.

4. Ota koko organisaatio mukaan

Datasäädöksen implementointi ei ole projekti, joka yhden osaston tulisi hoitaa yksin. Myynti, IT, juridinen osaaminen, tuotekehitys, asiakaspalvelu ja johto on saatava mukaan, koska datasäädös vaikuttaa asiakassuhteisiin, hinnoitteluun ja jopa tuotestrategiaan. Hyvin toimivissa projekteissa on mukana monialainen tiimi, joka ymmärtää sekä tekniset että liiketoiminnalliset vaikutukset. Tämä vähentää riskiä, että ratkaisut jäävät kapeiksi tai että asiakasviestintä unohtuu.

5. Ajattele kokonaisvaltaisesti ja pitkällä tähtäimellä

Yrityksen on suunniteltava prosessit niin, että ne kattavat mahdollisimman monet nykyiset ja tulevat verkkoon liitetyt tuotteet ja tuotteisiin liittyvät palvelut. Lisäksi on mietittävä, miten datan jakaminen ja siirrettävyys toteutetaan sujuvasti myös tulevaisuudessa. Tilapäiset ratkaisut voivat toimia ensiapuna, mutta ne saattavat myös johtaa siihen, että järjestelmiä joudutaan rakentamaan uudelleen muutaman vuoden kuluttua.

Pitkäjänteinen suunnittelu säästää yleensä kustannuksia ja parantaa asiakaskokemusta.

6. Hyödynnä strategiset mahdollisuudet

Datasäädös ei ole pelkkä compliance-haaste. Se voi avata uusia liiketoimintamalleja, kuten jälkimarkkinapalveluja tai datan pohjalta kehitettyjä lisäarvopalveluja. Yritysten kannattaa kysyä:

- ▶ Tarvitsemmeko dataa?
- ▶ Voiko siitä syntyä kaupallista arvoa?

Jos vastaus on kyllä, kannattaa suunnitella, miten dataa hyödynnetään strategisesti. Ne yritykset, jotka näkevät sääntelyn innovaation katalysaattorina, voivat luoda kilpailuetua ja uusia tulovirtoja.

7. Kuka on käyttäjä?

Moni olettaa tietosuojasetuksesta saatujen kokemusten perusteella, että käyttäjä tarkoittaa vain yksityishenkilöä. Todellisuudessa myös yritys, mukaan lukien sinun yrityksesi, voi olla datasäädöksessä tarkoitettu käyttäjä ja saada oikeuden merkittävään datamäärään. Tämä voi muuttaa asiakassuhteita ja luoda uusia palvelumalleja ja yhteistyömahdollisuuksia. Yritysten on varmistettava, että strategiat, sopimukset ja prosessit huomioivat tämän näkökulman.

Näin voit jäsentää työn

Onnistunut datasäädöksen toteutus edellyttää selkeitä vaiheita ja kokonaisvaltaista suunnittelua. Pelkkä tekninen ratkaisu ei riitä – prosessit, sopimukset ja organisaation yhteistyö on huomioitava:

► **Kartoitus datavirroista:**

Tee perusteellinen analyysi siitä, mitä dataa syntyy, missä se sijaitsee ja kenellä on pääsy siihen. Tämä vaihe voi paljastaa yllättäviä tuotteita ja palveluja, jotka kuuluvat säädöksen piiriin. Selvitä myös, mitä sellaisia tuotteita yrityksesi itse käyttää, joista olisi saatavilla liiketoiminnan kannalta hyödyllistä dataa.

► **Sopimusten tarkistus ja päivitys:**

Käy läpi kaikki relevantit sopimukset, erityisesti ne, jotka liittyvät datan jakamiseen ja palveluntarjoajiin. Huomioi, että sopimusten päivittäminen voi vaatia neuvotteluja kumppaneiden kanssa.

► **Läpinäkyvyyden varmistaminen:**

Luo selkeät käytännöt ja viestintämallit, joilla kerrot asiakkaille, mitä dataa kerätään, miten sitä käytetään ja miten sitä voidaan jakaa. Tämä ei ole vain datasäädöksen asettama vaatimus, vaan myös kilpailuetu.

► **Suunnittele järjestelmät datasäädösten mukaiseksi:**

Varmista, että laitteet ja järjestelmät mahdollistavat datan saatavuuden käyttäjille – mieluiten automaattisesti niin, ettei yrityksen tarvitse järjestää pääsyä dataan manuaalisesti. Tällöin yrityksen henkilöstö voi keskittää resurssit liiketoiminnallisesti tuottaviin tehtäviin datasäädöksen pakollisten säännösten täyttämisen sijaan.

► **Liikesalaisuuksien suojaaminen:**

Tasapainota avoimuus ja salassapito. Mieti, miten voit täyttää datasäädöksen vaatimukset vaarantamatta yrityksen kriittistä tietoa.

► **Organisaation laaja osallistaminen:**

Ota mukaan kaikki relevantit osastot – mm. IT, lakiasiat, myynti, tuotekehitys ja johto. Näin varmistat, että ratkaisut tukevat liiketoimintaa kokonaisvaltaisesti.

► **Pitkäjänteinen ja strateginen suunnittelu:**

Vältä minimiratkaisuja. Suunnittele prosessit niin, että ne toimivat myös tulevaisuudessa ja tukevat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Toimi nyt ja katso eteenpäin

Vaikka EU parhaillaan tarkastelee datatalouden säädöskokonaisuutta ja harkitsee siihen joitakin muutoksia, datasäädös on tullut jäädäkseen. Yritykset, jotka toimivat ennakoivasti, vähentävät virheriskejä ja avaavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Kokemuksemme osoittaa, että ajoissa aloitettu työ, laaja osallistaminen ja tuen hankkiminen luotettavalta asiantuntijalta sekä strateginen ajattelu ovat avain menestykseen. Säädös ei ole pelkkä haaste - se on mahdollisuus vahvistaa yrityksen asemaa uudessa datataloudessa.

EY | Shape the future with confidence

EY rakentaa paremmin toimivaa maailmaa, auttaen luomaan pitkäaikaista arvoa asiakkaillemme, henkilöstöllemme ja yhteiskunnalle sekä rakentaen luottamusta pääomamarkkinoilla.

Hyödyntäen dataa ja teknologiaa, EY:n monipuoliset tiimit yli 150 maassa luovat luottamusta tilintarkastuspalveluiden avulla sekä auttavat asiakkaitamme kasvamaan, uudistumaan ja toimimaan paremmin.

Tilintarkastuksen, konsultoinnin, laki-, strategia-, vero- ja transaktiopalveluiden parissa työskentelevät EY-tiimit kysyvät parempia kysymyksiä löytääkseen uusia vastauksia nykypäivän monimutkaisiin ongelmiin.

EY viittaa globaaliin organisaatioomme ja saattaa viitata yhteen tai useampaan Ernst & Young Global Limitedin jäsenyhtiöön, joista kukin on erillinen oikeushenkilö. Ernst & Young Global Limited, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan lakien mukainen yhtiö (company limited by guarantee), ei tarjoa palveluja asiakkaille. Tietoa siitä, kuinka EY kerää ja käyttää henkilötietoja, sekä kuvaus tietosuojalainsäädännön mukaisista oikeuksista on saatavana osoitteessa ey.com/privacy. Lisätietoja organisaatiostamme löytyy osoitteesta ey.com.

© 2025 EY Advisory Oy
All Rights Reserved.

Tämä materiaali on kehitetty antamaan yleiskatsaus, eikä sitä pidä pitää ammatillisena neuvona. Ota yhteyttä, kun tarvitset neuvoja yksittäisissä asioissa.

Ota yhteyttä

Tobias Björkström
Senior Manager
Senior Legal Counsel
P. +358 50 5925 666
tobias.bjorkstrom@fi.ey.com

www.ey.com/fi